

1.1.2024

Základné ľudské práva a slobody

GERIA, n. o.

Prevádzka: Vyšná Jablonka 34, 067 34

Základné ľudské práva a slobody v ZpS - GERIA, n. o.

Osobná sloboda a sloboda pohybu:

- **Voľba miesta pohybu** – prijímatelia sociálnych služieb v GERIA n. o. majú možnosť slobodne sa pohybovať a využívať všetky priestory zariadenia sociálnych služieb. Objekt GERIA n. o. je bezbariérový, slobodný a voľný prístup je zamedzený iba do prevádzkových priestorov.
- **Sloboda pohybu, pohyb v zariadení a mimo zariadenia** – sloboda pohybu sa prijímateľom sociálnych služieb zaručuje. Prijímateľom sociálnych služieb sa umožňuje slobodný pohyb aj mimo zariadenia. Ak zdravotný stav neumožňuje prijímateľovi samostatný pohyb GERIA n. o. zabezpečí prijímateľovi asistenciu a sprievod. (sociálny pracovník, zdravotná sestra, ...)
- **Možnosť voľby a rozhodovania o svojom čase** – zobudzanie sa, stravovanie, fajčenie... V rámci individuálneho plánovania sú mapované obyčaje a zvyky prijímateľa, poskytovateľ sa im v rámci svojich možností prispôsobuje. Prijímatelia majú vymedzený priestor, kde môžu fajčiť.

Právo na ochranu súkromia:

- **Nedotknuteľnosť obydlia** – právo rozhodovať kto a kedy vstupuje do izby, možnosť odoprieť vstup, možnosť zamykania sa, možnosť požiadať si o jednoposteľovú izbu, možnosť do zariadenia a výzdoby svojej izby. Zamestnanec pri vstupe do izby zo zásady klope a čaká na súhlas k vstupu, prípadne niekoľko sekúnd počká a potom vstúpi. Prijímateľ sociálnej služby má možnosť uzamykať si svoju izbu, skriňu. Izby sú vybavené tak, aby si prijímateľ pripútaný na lôžko mal možnosť privolať pomoc (zvonček prijímateľ – Sestra/opatrovateľka). Bočnice sú zdvíhané a používané iba na základe písomného informatívneho súhlasu prijímateľa, rodinného príslušníka, ktorý je o tejto skutočnosti bezodkladne informovaný, ktorý môže tento súhlas kedykoľvek odvolať a rizikovo pláné prijímateľa. Pri používaní bočnic má prijímateľ k dispozícii zvonček zariadenie na privolanie personálu.
- **Nedotknuteľnosť osoby** – rozhodovanie sa o svojej vizáži, pomoc s osobnou hygienou, zachovanie intimity pri osobnej hygiene. Zamestnanci dôsledne dbajú na intimitu pri realizovaní úkonov osobnej hygieny – zatváranie dverí do kúpeľne, používanie zástien pri realizovaní úkonov osobnej hygieny na lôžku v dvojposteľových izbách viac.

Listové tajomstvo a ochrana osobných údajov:

- Osobné preberanie a otváranie listov a inej pošty, zachovanie tajomstva pri telefonovaní a elektronickej komunikácií. Poskytovateľ sociálnej služby (zamestnanci) neotvárajú žiadnu korenšpodenciu, ktorá je určená prijímateľovi sociálnej služby a to ani elektronickej. V prípade, ak prijímateľ nie je schopný otvárať, alebo čítať si osobnú korenšpodenciu tak zabezpečí zariadenie pre seniorov - GERIA n. o. osobnú asistenciu (sociálny pracovník, zdravotná sestra, kľúčový pracovník). V zariadení pre seniorov GERIA n. o. je asistenciu poskytovaná aj pri telefonickom, alebo písomnom kontakte u osôb pripútaných na lôžko, alebo s iným handicapom.

Právo na osobný a rodinný život:

- Kontakt s rodinou, priateľmi, účasť na spoločenskom živote, partnerský a sexuálny život. Zariadenie pre seniorov - GERIA n. o. usporadúva spoločenské akcie, na ktoré pozýva i rodinných príslušníkov a osoby blízke prijímateľovi sociálnej služby. GERIA n. o. vytvára podmienky aj na partnerské spolužitie (ubytovanie v dvojposteľových izbách).

Právo na dôstojné zaobchádzanie:

- **Oslovovanie** (pán, pani – podľa oslovenia nastaveného v programe DODS, prezývky – sa nepoužívajú, jednostranné tykanie...) Zamestnanci bežne vykajú a oslovujú ich priezviskom, prípadne aj akademickým titulom. Ak si prijímateľ sociálnej služby želá iné oslovovanie, táto skutočnosť je uvedená v osobnej karte prijímateľa v programe DODS a IP. Spôsob oslovovania nesmie znižovať dôstojnosť prijímateľa a to ani v prípade, že by si takýto spôsob oslovovania vyslovene želal. Spôsob oslovovania a najmä prípadné tykanie musí byť akceptované i druhou stranou – zamestnancami. Zamestnanec má právo odmietnuť iné oslovovanie a používať štandardný spôsob.
- **Štylizácia dospelého do role dieťaťa** (používanie zdobnenín) – nepripúšťa sa. Zamestnanci nehovoria o prijímateľoch sociálnej služby spôsobom, ktorý ich stigmatizuje. S prijímateľmi sa komunikuje ako s osobami dospelými, v bežnej komunikácii nie sú používané zdobneniny.
- **Používanie terapeutických pomôcok** – v prípade, že pri práci s prijímateľom sociálnej služby s demenciou sú používané terapeutické pomôcky (plyšové hračky, bábiky...) je táto skutočnosť zaznamenaná v individuálnom pláne prijímateľa.
- **Nerešpektovanie intimity pri osobnej hygiene** – nepripúšťa sa
- **Neprezliekanie do civilného oblečenia** – nepripúšťa sa. Imobilní prijímatelia sú obliekaní podľa dennej potreby, nie sú ponechaní celý deň v pyžame. V prípade želania prijímateľa a v prípade akútneho infekčného ochorenia a v prípade terminálneho štádia je možné ponechať prijímateľa v pohodlnom oblečení (nočná košeľa, pyžamo...).

Právo na slobodné rozhodovanie, na primerané riziko:

- **Používanie domácich spotrebičov** – prijímatelia soc. služieb majú právo používať vlastné elektrospotrebiče. Prijímateľom je umožnené používanie bežných domácich spotrebičov, ak by tým nebolo ohrozené ich zdravie, alebo život. Používanie spotrebičov je upravené aj v rizikových plánoch.
- **Odmietanie liekov** – prijímateľ sociálnej služby má právo odmietat prijímanie liekov, alebo nedodržiavanie diéty. Každé odmietnutie musí byť zaznačené v programe DODS, Dennom hlásení a podpísané prijímateľom, alebo jeho rodinným príslušníkom. O nedodržiavaní liečby je potrebné upovedomiť lekára.
- **Odmietanie diéty** – prijímateľ sociálnej služby má právo odmietnuť lekárom predpísané diétne stravovanie

Právo vlastníť majetok:

- Prijímatelia sociálnych služieb majú právo vlastníť majetok – poskytovateľ sociálnych služieb musí umožniť prijímateľovi bezpečné uloženie cenných vecí. Zariadenie pre seniorov - GERIA n. o. nesmie odoberať prijímateľovi jeho osobné doklady. Urobiť tak však môže so súhlasom prijímateľa iba v prípadoch, že hrozí strata, alebo poškodenie dokladov z dôvodu zdravotného postihnutia prijímateľa soc. služieb. O uložení dokladov do osobnej dokumentácie prijímateľa sa vyhotoví zápis v programe DODS a rizikovom plané.

Právo na prácu za odmenu:

- Pracovná aktivizácia a terapia je podieľanie sa na práci bezodplatne
- Práca pre vlastnú potrebu – starostlivosť o svoju izbu
- Práca v zariadení v režime pracovného práva – práca v rámci prevádzkovania samotného zariadenia – zmluva, mzda
- Práca mimo zariadenia v režime pracovného práva – zmluva, mzda

Právo na slobodu myslenia, svedomia a vierovyznania:

- Prijímateľ (prijímateľ sociálnej služby) nesmie byť zvýhodňovaný z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva či iného zmýšľania, národného, alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti, alebo etnickej skupine, majetku, rodu, alebo iného postavenia. Zamestnanci zaobchádzajú s prijímateľmi rovnako nediskriminačne bez ohľadu na ich názory, postavenie, vierovyznanie.

Vypracoval
Mgr. Ing. Dominik Kireš